

15. august 2025

UKA 2025/49

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

EU-mut ilannguteqqinnerup ajunngitsortarisinnaasai ajoqutigisinnaasaalu qulaajarniarlugit Naalakkersuisut nassuiaammik suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Misissuinnermi aamma inatsisinut tunngatillugu ilannguteqqinnermi inissisimanerit soorlu qanoq atugassaqartitaalluni Kalaallit Nunaat tamakkiisumik ilaasortanngorsinnaanersoq qulaajarneqassapput. Misissuineq Inatsisartunut 1. januar 2027-mi agguanneqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen, Demokraatit)

Nunarsuaq avatangiiserput sukkasuumik allanngoriartuaarpoq, uagullu Kalaallit Nunaaniittuusugut unammillingassaqaangaatsiarput. Nunarput nunani issittuni inissisimaffiata suleriaatsinut tunngatillugu pingaartorjuuvoq – nunatsinni sanilitsinnuunnaangitsoq, pissaanilissuarnuttaaq ungasinnerusumiittunut pingaaruteqarpugut. Ukiuni kingulliusuni ersarissingaluttuinnarnikuuvoq, uagut nunatsinniittugut nunat akornanni politikkimi inissisimanerput pingaaruteqaleraluttuinnartugut, avataaniillu soqutiginninnerit piumassusillu, namminnek piumasatsinnik inangeeriaannaallutik.

Kingullertigut amerikami præsidentip oqaatigisaata iliuusaatalu takutippaat, Kalaallit Nunaata nammiliinivinnissaa naleqassusaalu qajannartumik inissisimaleriataarsinnaanera, annertuumik pissaaneqarusuttunut tunngatillugu. Taamannak ineriartornermi pisariaqarpoq, qanoq ililluta nunani tamanut tunngatillugu, nammineq soqutigisasut ajunnginnerpaamik aqqissuussaalluartumik isumagisinnaanerigut.

Tamanna tunuliaqutaralugu, Demokraatiinik isumaqarpugut piffissanngortoq Europamut malinnaanerulernissarput, tunngaviusumik naleqartitagut arlallit, Europamiut naleqartitaannut assigummata. EU uatsinnut pingaartumik suleqataareerpoq, assersuutigalugu aalisarnermut tunngatillugu isumaqatigiissutit, ilinniarnermut ilisimatusarnermullu pilersaarusiørnermi. Taama ikkaluartoq, imminnut ammasumik aperisariaqarpugut:

EU-mi tamakkiisumik ilaasortanngoraluarutta, inissisimanerput siunissamilu periarfissagut ajunnginnerulissappat? Immaqaluunniit pisussaaffeqalissaagut, immikkut pisariaqartitatsinnut naapertuilluarsinnaangitsunik?

Tamannali naluarpugut, eqqartueqatigiinneq ajornanngitsuaraanani unammillernangaatsiarmat. EU-mi ilaasortaaneq qularnanngitsumik periarfissaqarlunilu unammillernartoqarpoq. Aalajangiørnermi suleriaatsinut aningaasatigulu pilersaarutitut sunneeqataasinnaanerulerneq iluaqutaasinnaapput. Kisianni aamma ilaasortaagaanni kippareqqissaamik sukkasuumik ingerlariaaseq, immikkut iliuuseqarsinnaannginneq, malittarisassallu imaaliiallangassaangitsut uagut inuiaqatigiinnitsinnut tulluarpallaanngitsut

malittariaqalissavagut. Tamanna inissisimaneq ilisimasaqarluartunit ersarissarluarneqarnissaa kissaatigaara, Inatsisartunut paasisutissiinermi saqqummiussassatut.

Una paasisutissiineq siunnersuutigineqartoq, Kalaallit Nunaata siunissami nunanut tamanut atassuteqalernerunissaanut alloriaqqaanertut ammanerusumillu oqaloqatigiinnissatut isigaara. Uannut Demokraatinullu pingaaruteqarpoq, inuaqatigiit piviusorsioortunik nutarsarneqartuutunillu ilisimasanik takusaqartarnissaat, EU-mi ilaasortanngornissamut qinersisoqaqqissangaluarpat. Inuaqatigiit 1982-minngaanneersoq aalajangigaat ataqquisorujussuuaara, taamanili pissutsit ullumiminngaanniit allaanerujussuupput. Tamanna aamma nassuissutigisariaqarparput.

Taammaamat ersersitsivoq isummanik paasiniaanermi takutikkaa, inuaqatigiinni amerlanerussuteqartut EU-mi ilaasortanngornissamut ajunngitsumik isiginnittut¹.

Uannullu pingaaruteqarpoq erseqqissassallugu, nutaamik aalajangiineq inuiaqatigiinni taamaallaat aalajangerneqarsinnaammat, paasisutissiilluarneq, tunngavilersorneqarluartumik ullutsinnullu tulluarsakkamik tunniunneqarpat.

Siunnersuutiga paasineqassanngilaq, Kalaallit Nunaat toqqaannaq EU-mut ilaasortanngorteqqikkusukkiga. Paasisutissiilluarmut piviusorsioortumillu eqqartueqatigiinnissamut kissaateqarnera takutikkusuppara, periarissat akornutillu qulaajarlutillu paasiniaqqissaarneqassapput. Taama iliorutta, silatusaarluta ataatsimullu siunissarput ungasinnerusoq pillugu aalajangiiffigisinnaavarput.

Taama oqareerlunga, siunnersuutinnut tunngatillugu Naalakkersuisut partiillu allat isumaat tusarnissaannut qilanaarpunga, neriullungalu tapersersorneqarluassallunga.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

UKA 2016-mi siunnersuut assigusoq saqqummiuuppara². Taamani naliliinikuuvunga, siunnersuut piviusunngortinneqassappat aalajaatsumik naatsorsuusioreaanni Namminersorlutik Oqartussat ukiut sisamat suliarissagaat, katillugu 2 million kroninik akeqartumik.

Qularnanngilarli misissugassaq suliaqarfissami imaannaanngitsumiittoq, siammasissumik annertuumillu suleriaatsit tamarmik aningaasatigut inatsiseqarnikkullu isumangineqassappata. Tamanna tunuliaqutaralugu pisariaqarsorivara, susassaqtut amerlanerit suliarineqarnissaanut ilanngunneqartariaqtut.

Aammattaaq ilimagineqassaaq, suliaqarnerup nalaani allaffissornermi nukinik atuisoqassasoq sammisamut tunngatillugu, avataaniit suleqatinut misissuinerup imarisaanut tunngatillugu attaveqatiginnittoqarsinnaasunik.

¹ Misissuineri paasisaq uissuumminartoq: Amerlanerussutillit nunarput EU-mut ilaasortaalerseqqikkusukkaat, KNR.gl, 13. december 2024

² UKA 2016/56

Tassanipputtaa suliffeqarfiit aalisartut suleqatigiiffii nunatsinneersut.
Tassunga atatillugu avaqqunneqarsinnaanngilaq, immikkut ilisimasallit ilinniartinnit
qaffasinnerusuminngaanneersut ilanngunneqarnissaat. Uani ingammik EU-mut tunngatillugu inatsisit
eqqarsaatigivakka. Tamanna aamma Namminersorlutik Oqartussanut saniatigut
anigaasartuutigineqartussatut peqqussutaasinnaavoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu paasiniaanermut anigaasartuutit 2 million kronenik
annertunerulersinnaanerit ilimagisinnaavara.

Namminersortunut anigaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Misissuinermit tunngatillugu kinguneqassanngilaq.

Innuttaasunut anigaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Misissuinermit tunngatillugu kinguneqassanngilaq.